

Василь Педич

Івано-Франківськ (Україна)

Фадей Яценюк

Чернівці (Україна)

ЛЬВІВСЬКА ІСТОРИЧНА ШКОЛА МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО: КОЗАКОЗНАВЧИЙ ДИСКУРС

Львівська історична школа Михайла Грушевського посідає особливе місце в українській історіографії кінця XIX початку XX століття, будучи чи не єдиним колективним репрезентантом вітчизняної історичної науки, що здійснювала дослідження різнопланової конкретно-історичної проблематики історії України. Найбільш плідним виявився творчий доробок учнів М. Грушевського в опрацюванні різноманітних тем, присвячених українській козаччині, що за їх власним твердженням «стала немов їх спеціалізацією». Доба козаччини визнавалася керівником школи поворотним пунктом нашої модерної історії та найактуальнішим завданням національної історичної школи. Потреба реконструкції широкого спектру проблематики козаччини обумовила необхідність організації колективної та систематичної археографічної праці, адже жоден дослідник не міг охопити пошуковою діяльністю численні архівосховища та повноцінно дослідити. Основний тягар з підготовки видань корпусу матеріалів до історії козаччини ліг на плечі вихованців львівської історичної школи Михайла Грушевського. Згодом на основі власноруч зібраних джерел постала ціла низка їхніх праць, що хронологічно охопила час від останньої чверті XVI ст. до середини XVIII ст.

Зокрема, Іван Крип'якевич присвятив свої праці передумовам виникнення козацтва та його організаційному оформленню; Осип

Чайківський – початкам гетьманування Петра Сагайдачного; Степан Рудницький та Олег Целевич – історії козаччини в 20-30-х роках XVII ст.; Степан Томашівський, Мирон Кордуба, Остап Терлецький – добі Хмельниччини, Василь Герасимчук, Денис Коренець, Микола Стадник – проблемам Руїни, Степан Томашівський, Федір Голійчук, Іван Джиджора – періоду гетьманування І. Мазепи та післямазепинським часам, Іван Шпитковський – Коліївщині.

Таким чином, учні Михайла Грушевського опрацювали фактично всі періоди історії української козаччини. Енергія молодих істориків, їх дослідницький талант, ретельна пошукова і критична робота дали можливість за порівняно короткий час підготувати цілу низку козакознавчих праць, які стали вагомим внеском в українську історіографію.

Список основних джерел та літератури:

1. Тельвак В. Львівська історична школа Михайла Грушевського / В.В. Тельвак, В.П. Педич. – Львів : Світ, 2016.
2. Герасимчук В. Виговщина і Гадяцький трактат / В. Герасимчук // Записки НТШ. – 1909. – Т. LXXXVIX-LXXXIX.
3. Джиджора І. Економічна політика російського правительства супроти України в 1710–1730 рр. / І. Джиджора. – Львів, 1911.
4. Крип'якевич І. Козаччина і Баторієві вольности / І. Крип'якевич // Жерела до історії України-Руси. – Т. VIII. – Львів, 1908.
5. Кордуба М. Венецьке посольство до Хмельницького (1650 р.) / М. Кордуба // Записки НТШ. – 1907. – Т. LXXVIII.
6. Коренець Д. Зносини Виговського з Польщею в р.1657-58. / Д. Коренець // Записки НТШ. – 1900. – Т. XXXVIII.
7. Рудницький С. Козацько-польська війна р. 1625. Історична розвідка / С. Рудницький // Записки НТШ. – 1897. – Т. XVII.
8. Стадник М. Гадяцька унія / С. Стадник // Записки УНТ. – 1910. – Кн. VII-VIII.
9. Томашівський С. Народні рухи в Галицькій Русі 1648 р. / С. Томашівський // Записки НТШ. – 1898. – Т. XXIII-XXIV.
10. Целевич О. Участь козаків у Смоленській війні 1633–1634 рр. / О. Целевич // Записки НТШ. – 1899. – Т. XXVIII.